

KLASY 1–3 Propozycje książek do czytania polecanych przez Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe

1. Zofia Stanecka, *Basia*

Cykl współczesnych opowieści – ciepłych, pogodnych, zanurzonych w codzienności, bliskich doświadczeniom dziecka. Autorka nie unika problemów, które musi rozwiązać bohaterka, umiejętnie prowadzi narrację w taki sposób, by czytelnik mógł te problemy rozwiązywać razem z bohaterką. (**seria dostępna w bibliotece**)

2. Janosch, *Ach, jak cudowna jest Panama*

Ciepła, serdeczna opowieść o przyjaźni Misia i Tygrysa, którzy wyruszają w świat w poszukiwaniu mitycznej krainy szczęścia, a w drodze uświadamiają sobie, że szczęśliwym można być tylko w swojej „małej ojczyźnie”. Książka znakomitego autora i ilustratora, słynnego w całym świecie.

3. Grzegorz Kasdepke, Anna Onichimowska, *Kiedy byłem mały. Kiedy byłem mała*

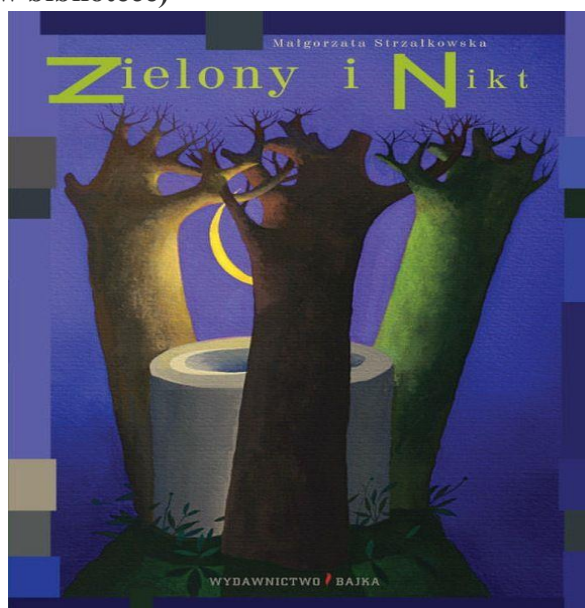
Opowieści dwojga znakomitych autorów o czasach, kiedy sami byli dziećmi; pełne humoru, łączące dowcip z refleksją i zadumą. Książka inspirowa młodego odbiorcę do własnych przemyśleń, a może także do opowieści o swoich doświadczeniach, przyjaźniach, zabawach i przygodach.

4. Anna Onichimowska, *Piecyk, czapeczka i budyń*

Przypowieść o dwóch mieszkających w pobliżu, lecz nic o sobie niewiedzących sąsiadach: ogromnym Trollu i drobnutkim Pufku. Zaledwie pretekstowa fabuła skłania do refleksji nad innością, obcością, zagubieniem, przyjaźnią, lękiem i heroizmem. Świetny punkt wyjścia do dyskusji o świecie dziecięcych przeżyć.

5. Małgorzata Strzałkowska, *Zielony i Nikt*

Prosta baśń filozoficzna. Opowieść o Nikim, który żyje na dnie wyschniętej studni póki nie spotka kogoś, kto ukaże mu świat i doda odwagi w jego poznawaniu. Książka uzmysławia, jak ważna jest odwaga w przekraczaniu samego siebie i swoich możliwości oraz stawianie czoła Nieznanemu. Wysmakowana proza, idealnie harmonizująca z nastrojowymi, poruszającymi ilustracjami (**dostępna w bibliotece**)

Zielony i Nikt, Wydawnictwo Bajka, 2009

6. **Wanda Chotomska, *Leonek i lew***, il. Teresa Wilbik

Leonek i lew Wandy Chotomskiej to wznowienie świetnej opowieści o odwadze. Może się wydawać, że historia o wystraszonego chłopcu ze wsi, który pierwszy raz przyjeżdża do wielkiego miasta i wszystkiego się boi, raczej nie wzbudzi entuzjazmu młodych czytelników. Okazało się jednak, chociaż w nowym wydaniu *Leonka*... w porównaniu z oryginałem nie zmieniono bodajże ani przecinka, że jest ono zaskakująco współczesne. Piękne i wyraziste ilustracje Teresy Wilbik (Medal na Biennale w Bratysławie) to dodatkowy walor tej, przeznaczonej już dla kilkulatków, historii. (dostępna w bibliotece)

7. **Anna Onichimowska, *Sen, który odszedł***, il. Krystyna Lipka-Sztaarbałło

„Baśń drogi” – nastrojowa podróż nocą, pomiędzy jawą a snem, prawdą i zmyśleniem. Mały Tomek nie może zasnąć. Wraz z Filipem, zającem przytulanką, rusza na nocną włóczęgę. Przekraczają rzeki, spotykają gadające koty, sowy, tajemniczą Babcię, a nocny pociąg zabiera „nocnych Marków” w podróż. Dla tej poetyckiej opowieści ilustratorka (nagrodzona na Biennale w Bratysławie) znalazła graficzny ekwiwalent – błękitne rysunki na atramentowych tłach oddają aurę nocnej wycieczki i rozmów z przygodnie napotkanymi podróżnikami.

8. **Maria Ewa Letki, *Zaczarowane historie***, il. Elżbieta Wasiuczyńska

Zaczarowane historie to jedenaście opowiadań o tym, co w codziennym życiu dostrzegają tylko najwrażliwsi – o smutkach, radościach, uczuciach, których nie widać gołym okiem, kiedy patrzy się na człowieka (albo zwierzę, bo ono też czuje!) obojętnie, bez życzliwego zainteresowania. Wystarczy jednak odrobina empatii, by ten cały zaczarowany niewidzialny świat zobaczyć. Oprócz ludzi i zwierząt oraz ich problemów Maria Ewa Letki opisuje domy, a właściwie – ogniska domowe, pełne ciepła, którego często brakuje na co dzień.

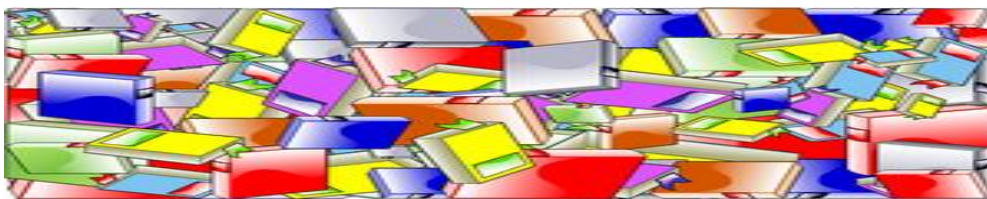
9. **Joanna Papużyńska, *Pod Bajdułem***, il. Joanna Zagner-Kołat

Zbiór pogodnych, zabawnych, bajkowych wierszy o domu i rodzinie, o magicznej krainie snu i codziennej krainie dziecięcego pokoju. Można tu znaleźć opowieści o wspólnych wędrówkach (do krainy włóczykiów) i ciekawych wynalazkach (odnajdywacz zgub) – a wszystko to w utworach pełnych humoru i zrozumienia dla świata najmłodszych. Tytułowy Bajduł to stare drzewo, pod którym zakopana jest księga. (dostępna w bibliotece)

10. **Iwona Chmielewska, *Kłopot***

Literatura najmłodszych jest przede wszystkim literaturą obrazu, tekstem kultury na styku ilustracji i literatury, a Iwona Chmielewska – najwybitniejszą twórczynią gatunku. Jedną z wielu zalet takich książek jest niejednoznaczność interpretacyjna. Obraz pozwala na własne poszukiwania sensu w obrębie tego, co zrozumiałe. Każdy widzi bowiem tylko tyle, ile wie – to czyni książki obrazkowe twórczością także gatunkiem wieloadresowym – dla dzieci, ale też dla dorosłych. Warto przez podobne konstrukcje literackie dowiedzieć się, ile wiedzą dzieci i jak dalece widzą to, czego dorośli już nie potrafią dostrzec. W książce *Kłopot* Iwona Chmielewska daje popis możliwości książki obrazkowej. Poprzez historię przypalonego obrusa odkrywa warsztat twórczy, pokazuje, jak pracuje język na styku obrazu i tekstu, mówi o potędze wyobraźni, a czysta kompozycja książkowych kadrów pozwala na wnikliwe wejrzenie w świat znaczeń. Prosta w realizacji zabawa kształtami może być także podróżą w świat sztuki.

11. **René Goscinny, Albert Uderzo, *Asteriks*** (seria/wybór)

Asteriks to najpopularniejszy frankofoński komiks na świecie. Świetnie opowiedziana obrazem w kadrach i tekstem w dymkach historia jest znakomitym sposobem na wprowadzenie dzieci w meandry historii świata, wielości sposobów narracji. Wszystkich tych, którzy mają problemy z czytaniem, zachęci do literatury. Badania pokazują bowiem, że towarzyszący tekstowi obraz podaje niezbędny kontekst przy problemach w nauce czytania. Ponadto komiks, jako wiekowy już gatunek literacki, może być punktem wyjścia do rozmowy o sztuce, także sztuce opowiadania (**seria dostępna w bibliotece**.)

12. **Frida Nilsson, *Prezent dla Cebulki***

Adwentowa opowieść Fridy Nilsson tak naprawdę jest tekstem pozaczasowym, poruszającym ważne problemy społeczne - życiowe dylematy, wykraczające poza wyobrażenie o sielskim dzieciństwie: niepełna rodzina, posiadanie, uczciwość, miłość. Skandynawowie potrafią mówić o zagadnieniach ciężkiego kalibru bez moralizowania, a jednocześnie – posługując się prostym językiem – trafiają w istotę współczesnych dziecięcych dylematów. *Prezent dla Cebulki* to ważna lektura. Całostronicowe ilustracje zapewniają ciągłość między intymnym domowym czytaniem a wejściem w szkolną dekonstrukcję tekstu. (**dostępna w bibliotece**)

13. **Joanna Olech, *Pompon w rodzinie Fisiów***

Historia zwariowanego smoka Pompona to wartko napisana opowieść z potężną dawką absurda i humoru. Smok bowiem nie słucha dorosłych, działa pod wpływem impulsu i ma do tego wszelkie prawo; nie jest bowiem człowiekiem. Jeśli literatura ma przede wszystkim bawić, *Pompon w rodzinie Fisiów* powinien znaleźć się w kanonie lektur dla najmłodszych. Joanna Olech doskonale czuje dziecięcą potrzebę zgrywy i potrafi mówić językiem bezpretensjonalnym, a przy tym doskonałą polszczyzną. (**dostępna w bibliotece**)

14. **Roald Dahl, *Matylda***

Roald Dahl jest po stronie dzieci. Patrzy na świat dorosłych i odmalowuje go w krzywym zwierciadle. Tak krzywym, na jaki sobie niewątpliwie zasłużyli; na tyle krzywym, że dzieci bez problemów odczytają prześmiewczą konwencję, w której pobrzmiewa smutna prawda: dorośli rzadko traktują dzieci po partnersku i dla dobra obu stron należałoby ten fakt zmienić. Ta książka cały czas jest wyzwaniem dla współczesnej szkoły i współczesnej literatury dziecięcej – szkoły pełnej przemocy rzeczywistej i symbolicznej, literatury przesiąkniętej romantycznymi frazesami i moralizatorstwem. (**dostępna w bibliotece**)

15. **Maurice Sendak, *Tam, gdzie żyją dzikie stwory***

Książka obrazkowa. Najbardziej chyba znana książka dla dzieci w USA, w Polsce wydana po raz pierwszy dopiero zupełnie niedawno. Urocza (ale z podtekstem) opowieść o niesfornym chłopcu, który ukarany za swe psoty zamknięciem w pokoju wyrusza w marzeniach w daleką podróż do krainy, gdzie żyją dzikie (i tak samo niesforne jak on!) stwory. Zostaje szybko ich królem, woli jednak – koniec końców – miłość mamy i ciepło rodzinnego domu. Wraca z ulgą do domu, gdzie czeka na niego ciepły posiłek.

Tam gdzie żyją dzikie stwory, Wydawnictwo Dwie Siostry, 2014

16. **Simms Taback**, *Plaszcz Józefa*

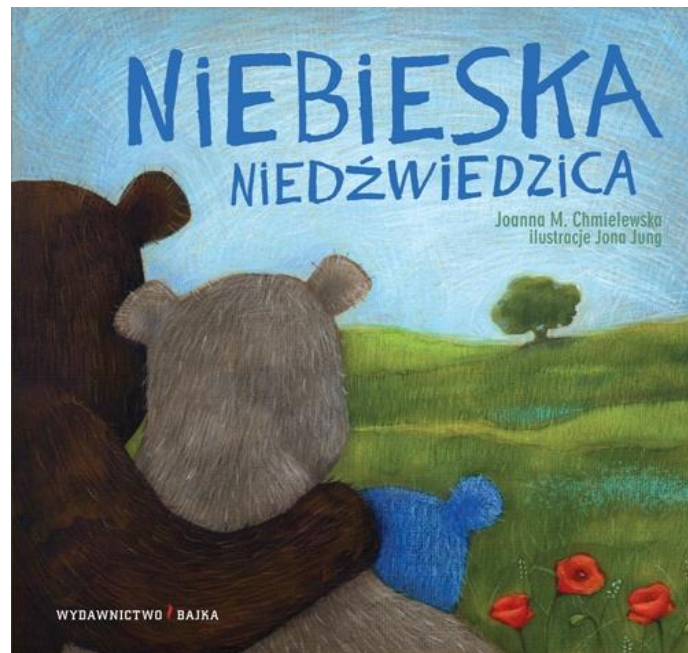
Książka obrazkowa. Zabawna opowieść o Józefie, Żydzie z małej wioski, zapewne gdzieś na terenach polskich. Fragmenty swego zniszczonego płaszcza przerabia na coraz drobniejsze szczegóły garderoby – po kolei na kurtkę, marynarkę, kamizelkę, krawat, chustkę, a na końcu z dziurawego płaszcza zostaje tylko guzik... Książka ma bardzo ciekawe, przyciągające uwagę ilustracje, duży ładunek poczucia humoru realizujący się w „łańcuszkowej” strukturze opowiadania. Autor bardzo inteligentnie wykorzystał koncept edytorski książki-zabawki: w każdej stronie wycięte są okienka, widoczny w nich obraz fragmentów kolejnej strony komponuje się w jedną ilustrację. Książka sama w sobie może stanowić doskonałą zabawę, może również pomóc opowiedzieć o kulturze żydowskiej w Polsce przed II wojną światową (książka nie zawiera jednak jakiegokolwiek nawiązania do holokaustu).

17. **Liliana Bardijewska**, *Zielony wędrowiec*, il. Adam Kilian

Książka obrazkowa / bogato ilustrowane opowiadanie. Poetycka opowieść o wędrowaniu, szukaniu swojego miejsca na ziemi, szukaniu swojej własnej tożsamości, o potrzebie bycia „własnym” i oryginalnym. Szary stworek w szarej Stworii budzi się pewnego dnia i stwierdza, że jest... zielony. Wyrusza na poszukiwanie swojej zielonej krainy. Przemierza 6 kolorowych (błękitną, żółtą, pąsową... i inne) krain, aby w końcu powrócić do domu, do szarej Stworii (**dostępna w bibliotece**).

18. **Joanna Chmielewska**, *Niebieska niedźwiedzica*, il. Jona Jung

Książka obrazkowa / bogato ilustrowane opowiadanie. W krainie niedźwiedzi rodzi się nagle niedźwiadek płci żeńskiej, który, inaczej niż wszyscy mieszkańcy, ma błękitne futro. Azul – bo tak rodzice ją nazwali – jest przez wszystkich odrzucana – nie ma z kim się bawić, nie może brać udziału w niedźwiedzych zawodach... Książka niesie w sobie silne wołanie o tolerancję, o akceptowanie inności. Pokazuje z jednej strony, ile krzywdy może każdej istocie wyrządzić odrzucenie, z drugiej zaś mówi o tym, że ile ci „inni” mogą wnieść do społeczności.

Niebieska Niedźwiedzica, Wydawnictwo Bajka, 2012

19. Aleksandra i Daniel Mizielińscy, *Mapy*

Mapy, bodaj najpopularniejsza za granicą polska książka obrazkowa, to świetny przykład *non-fiction* w odsłonie geograficznej. Wielkoformatowy atlas świata kryje nie tylko kontury map poszczególnych krajów, ale także mnóstwo ujętych w obrazki informacji o nich. Nad *Mapami* można spędzić godziny, oglądając niezliczone postacie, zwierzęta, przedmioty, fragmenty budowli, pojazdy oraz produkty żywnościowe, wchłaniając niejako przy okazji zestaw podstawowych haseł i symboli, z którymi nasza kultura kojarzy poszczególne fragmenty ziemskiego globu. Idealna książka do wszelkiego rodzaju warsztatów, lekcji bibliotecznych i innych przedsięwzięć edukacyjnych.

20. Maciej Wojtyszko, *Tajemnica szyfru Marabuta*

Maciej Wojtyszko, nieco zapomniany jako pisarz, jest jednym z najlepszych polskich autorów fantastyki dla dzieci. *Tajemnica szyfru Marabuta* to powieść detektywistyczna dziejąca się w społeczności fantastycznych stworzeń znanych z powieści *Bromba i inni*. W typowy schemat fabularny, w którym detektyw i jego pomocnik odkrywają kolejne wskazówki prowadzące do rozwiązania kryminalnej zagadki, Wojtyszko wplata fundamentalne pytania o autentyczność i sztuczność, twórczość i odtwórczość, zmagając się z uniwersalnym problemem inności i wynikającego z niej wykluczenia, a czyni to w sposób prosty lecz bez upraszczania i banalizacji. Opowieść świetnie się wpisuje w popularny obecnie w kulturze kierowanej do dzieci trend zachęcający do filozofowania. (dostępna w bibliotece)

4. Iwona Chmielewska, *Pamiętnik Blumki*

Książki obrazkowe Iwony Chmielewskiej to dzieła sztuki ilustratorskiej i koncepcyjnej. W zasadzie każda jest w najwyższym stopniu godna polecenia. *Pamiętnik Blumki* jest szczególnie o tyle, że porusza tematykę ważną w kontekście edukacji szkolnej – prezentuje Korczakowskie prawa dziecka. Tytułowa Blumka, wychowanka Domu Sierot, opisuje kolegów i koleżanki. W ilustracyjnym tle przemyka postać Janusza Korczaka w roli opiekuna, ojca i pomocnika, a w warstwie tekstowej pojawia się sformułowana przez niego lista praw dziecka, aktualna i godna refleksji także dzisiaj. Warstwa graficzna – jak zwykle u Chmielewskiej – jest mistrzowskim połączeniem artyzmu z jednej strony oraz zrozumiałego dla dziecięcego odbiorcy przekazu z drugiej. (dostępna w bibliotece)

